

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Český jazyk, umění a kultura

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 15

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Literatura pohusitské doby

Jméno autora: Mgr. Renata Provázková

Předmět: Český jazyk, umění a kultura

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: středověk, literární polemika, traktát, kronika, Jednota bratrská, zábavná literatura, cestopis

Cílová skupina: žák 1.ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Vystihne podstatné rysy period české i světové literatury, uvede jejich představitele a charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury a literárního myšlení.

Metodický list/anotace

Prezentace obsahuje výklad literatury doby pohusitské, zmiňuje nejvýznamnější díla Petra Chelčického a cestopisnou prózu, založení Jednoty bratrské. Výklad je doplněn několika testovými úlohami na probranou látku.

Datum vytvoření: 3.12. 2012

Literatura pohusitské doby

Společenská situace

- R. 1434 husité poraženi u Lipan
- R. 1458 – českým králem Jiří z Poděbrad
- V popředí je literární **polemika** (vědecký nebo literární názorový spor)
- Zájem o zábavnou a cestopisnou literaturu
- Vynalezení knihtisku – r. 1455 (Johannes Gutenberg)

▪ Petr Chelčický

- ✓ významný autor pohusitského období
- ✓ odmítá válku, vystupuje proti radikálním husitům

Dílo:

➤ O boji duchovním

- traktát
- psáno česky
- odmítá i válku spravedlivou, připouští jen duchovní (boj proti ďáblu)

➤ O trojiem lidu

- traktát
- staví se proti rozdělení společnosti na 3 stavy (kněžský, vojenský, robotný)
- hlásá rovnost všech lidí

➤ Siet' viery pravé

- traktát, vychází z vyprávění apoštola Petra o rybolovu
- **siet' = síť** = církev a křesťanská víra, kterou se lidé zachraňují z hříchů tak, jako se vytažují z moře ryby. Kacíři a hříšníci síť trhají svým špatným životem – to jsou panovník a papež (symbolika, přirovnání)

➤ **Postila**

- kázání s úvahami
- protiklady ve společnosti vidí ostřeji než Hus

Jednota bratrská

- ✓ reformační církevní organizace
- ✓ vznik r. 1457 v Kunvaldu u Žamberka
- ✓ nositel vzdělanosti a kultury
- ✓ život v dobrovolné chudobě, manuální práce, staví se proti světským zákonům
- ✓ kritika ze strany husitů a katolíků

Bývalý kostel Jednoty bratrské v Lešně

Obrázek č. 1

Cestopisná díla

- vznik za vlády Jiřího z Poděbrad, který vysílá diplomatická poselstva do západní Evropy
 - **Václav Šašek z Bírškova**
 - **Deník o jízdě a putování pana Lva z Rožmitálu a z Blatné z Čech až na konec světa**
 - psáno poutavě, latinsky
 - podklad pro dílo Aloise Jiráska – Z Čech až na konec světa

Vyobrazení Jiřího z Poděbrad

Obrázek č. 2

Testové úlohy

1. Polemika znamená:

- a) obhajování
- b) spor, jehož cílem je vyvrátit názor protivníka
- c) přátelský rozhovor dvou stran

2. Rozhodněte, které tvrzení je správné:

- a) Knihtisk vynalezl Johannes Gutenberg roku 1450.
- b) K rozvoji literatury přispělo vynalezení knihtisku J. Gutenbergem r. 1455.
- c) J.Gutenberg začal tisknout první knihy r. 1430.

3. V díle O trojem lidu se Petr Chelčický:

- a) přiklání k názoru, že je nutno rozdělit společnost na 3 stavy
- b) odmítá podílet na reformování církve
- c) staví proti rozdělení společnosti na 3 stavy

4. Dílo Petra Chelčického, které odkazuje na vyprávění apoštola Petra o rybolovu, se nazývá:

- a) Postila
- b) O boji duchovním
- c) Sieť viery pravé

5. V díle Siet' viery pravé trhají síť:

- a) papež a panovník
- b) duchovní a šlechta
- c) lidé bez víry

6. Jednota bratrská nebyla:

- a) reformační církevní organizace
- b) spolek katolických kněží v Kunvaldu
- c) církevní organizace, kterou hájili husité

7. Rozhodněte, která výpověď je správná:

- a) Členové Jednoty bratrské odmítali tělesnou práci, věnovali se po celý den pouze modlitbám.
- b) Členové Jednoty bratrské vedli život v dobrovolné chudobě za zdmi kláštera, stranili se veřejného dění.
- c) Jednota bratrská byla nositelem kultury a vzdělanosti.

Řešení úloh

1. b

2. b

3. c

4. c

5. a

6. b

7. c

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

SICHERLICH. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2006-09_Leszno_45.jpg

Obrázek č. 2

AUTOR NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 27.11.2012]. Dostupný na WWW:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Georg_of_Podebrady.jpg